

EEN NIEUWE HYALIET-STRIJDIGHEID

Lammert Postma & Frans de Vries

In Archeoforum 1 bespraken wij diverse strijdigheden die voortvloeien uit de hyalietglas-theorie van APAN-auteur Govert van Noort. Door deze lacunes in Van Noort argumentatie, is er wat ons betreft geen reden om deze theorie te aanvaarden. Zeker omdat er meer strijdigheden zijn dan we in @rcheo-forum 1 aangaven. We beschrijven één van deze nieuwe anomalieën.

Hoogersmilde nr. 2 en nr. 76

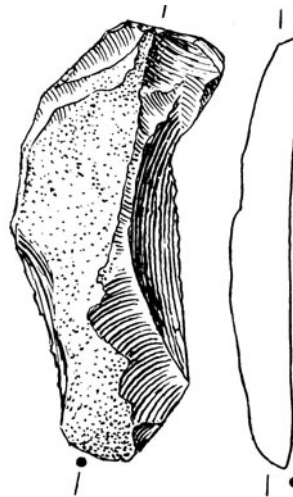
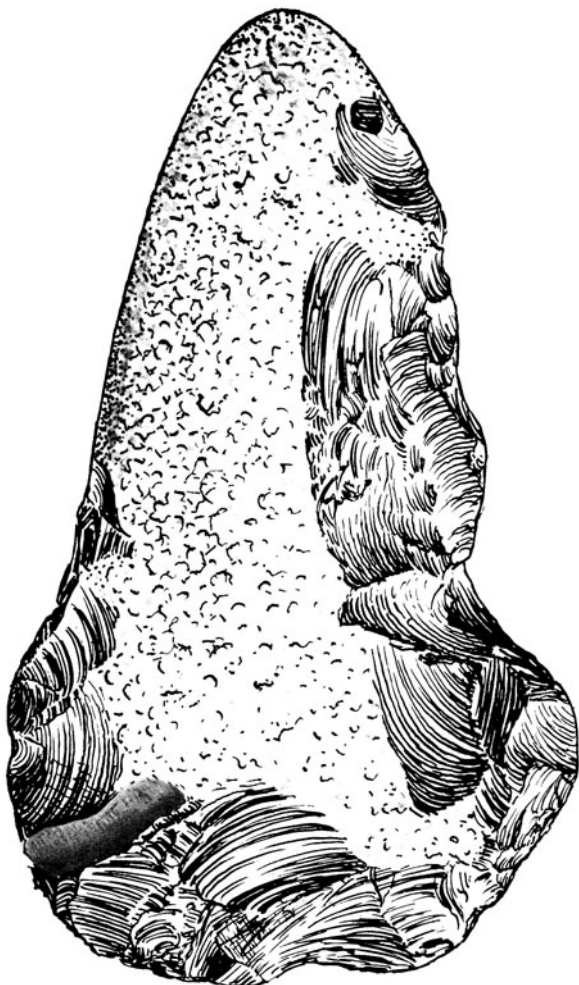
APAN-erelid Wouters meent dat de bewerkte delen van drie Vermaning-artefacten van Hoogersmilde bedekt zijn met windlak (Archeologische Berichten 1980; J'accuse 1999). Dit zijn de stenen met reg. no. 1, 2, en 8. Als we Van Noorts theorie zouden volgen, dan betekent dit dat deze artefacten van voor Saalien III moeten dateren, terwijl het overige deel van Hoogersmilde-collectie – die immers niet aangetast zijn door windlak – na Saalien III achtergelaten moeten zijn. Dit zou betekenen dat Hoogersmilde artefacten uit twee perioden herbergt.

Artefact nr. 2 is volgens Wouters dus een glimmer (zie afb. 1). In de collectie Hoogersmilde bevindt zich echter een artefact dat volgens Van der Waals en Waterbolk (Palaeohistoria XV, 1973) mogelijk vervaardigd is uit dezelfde vuursteenknol waaruit nr. 2 gemaakt is. Dit artefact nr. 76 (zie afb. 2) laat echter geen windlak op de artificiële delen zien. Als beide

artefacten inderdaad van dezelfde vuursteenknol zijn gemaakt - en daar lijkt het wel op - dan betekent dit een resultaat dat strijdig is met Van Noorts theorie. Voorlopig geeft ook deze anomalie aan dat twijfel over de waarde van de hyalietglas-theorie op z'n plaats is.

Opmerkingswaardig is voorts dat nr. 2 en nr. 76 beide de bijzondere oppervlaktekenmerken die alle Hoogersmilde-artefacten vertonen, wij noemen deze sporen Hoogersmilde-verschijnselen of kortweg H-verschijnselen: de bijzondere krassenbundels, sterke ribaf rondingen en een glans die ontbreekt in dieper gelegen delen, zoals in dalen en holtes. Deze sporen zijn tot nu toe op andere paleolithen dan die van Vermaning niet waargenomen, ook niet op glimmers. Met de huidige stand van kennis is het daarom het waarschijnlijkst, dat ook nr. 2 jonger is dan Saalien III - als het geen vervalst artefact is natuurlijk!

Dit zou betekenen dat windlak niet alleen tussen 150.000 – 130.000 jr. geleden ontstaan kan zijn, maar ook daarna. Gevolg is dat we theoretisch op de bewerkte delen van alle of een deel van de Hoogersmilde-artefacten windlak kunnen verwachten. Of er moeten op de vindplaats Hoogersmilde bijzondere verweringsprocessen een rol gespeeld hebben die (door de APAN) nog niet beschreven zijn. Onze voorlopige conclusie is in ieder geval dat de Hoogersmilde-artefacten nr. 2 en 76, naast de al eerder door ons in Archeoforum 1 beschreven anomalieën, niet te rijmen zijn met van Noorts theorie. Of de determinatie van Wouters moet natuurlijk onjuist zijn: artefact nr. 2 is dan niet bedekt met windlak. We zijn benieuwd welke verklaring Van Noort heeft voor genoemde discrepantie.

Afb. 1 en 2

Links het Hoogersmilde-artefact nr. 2, rechts nr. 76 van dezelfde Vermaning-vindplaats. De bewerkte vlakken van het linker artefact zijn volgens APAN-voorman Wouters overdekt met windlak. Als hij gelijk heeft is deze waarneming strijdig met de hyaliet-theorie van Van Noort.

Afbeeldingen uit: Van der Waals & Waterbolk, Palaeohistoria XV, 1973 (beide ware grootte).